

VÍZ A XXI. SZÁZADBAN: LESZ ELÉG VAGY LESZ ÉRTE HÁBORÚ?

Szöllősi-Nagy András*

Kivonat

Az előadás megkísérli áttekinteni a vízgazdálkodás jelenlegi főbb globális kihívásait és a lehetséges megoldások körvonalait, különös tekintettel a 2015 utáni nemzetközi fejlesztési célokra, valamint az ENSz Fenntartható Fejlesztési Céljai (SDG) körüli jelenleg folyó vitára. Azzal érvel, hogy a népességdinamikai előrejelzések és a várható klímaváltozás tükrében a jelenlegi vízgazdálkodási gyakorlat nem tartható fenn a XXI. században. A XX. századi népességrobbanás következtében – amikor is egy évszázad alatt a Föld népessége 2 milliárdról 6 milliárdra háromszorozódott, miközben a vízkivételek globálisan meghatszorozódtak - az egy főre jutó éves vízkészlet 1975 óta drámaian lecsökkent: 12000 m³/fő/évről 5000 m³/fő/év vízmennyiségre. Ez globális átlagot jelent, hiszen igen nagy a szórás Kanada 120 ezer m³/fő/év adatától Jordánia 120 m³/fő/év értékéig. Nyilvánvaló, azonban, hogy a vízkészletek csökkenésére nem lehet olyan lineáris előrejelzést adni, mely szerint a következő 35 év múlva az emberiség "kifut" vízkészletéből, hiszen a hidrológiai ciklus állandóan megújítja a vízkészleteket, ám kétségtelen, hogy további csökkenés várható. Ma a Föld édesvízkészlete épp annyi mint a holocén klímaoptimum idején volt (mindösszesen 42000 km³ könnyen hozzáférhető felszíni vízkészlet). Ugyanakkor a felhasználók száma háromszoros exponencialitással növekedett. Ez az oka a vízkészletek egy főre jutó csökkenésének, ami a további várható népességnövekedéssel, elsősorban a fejlődő országokban jelentősen növelheti a vízkészletekkel kapcsolatos konfliktuspotenciált. Globális változás és adaptáció szükséges a vízgazdálkodás minden szintjén, az integrált vízgazdálkodástól kezdve az intézményes felépítésen át az oktatásig és kutatásig. A megállapítás egyaránt érvényes a fejlődő és iparosodott országokra. Különösen érvényes ez Magyarországot illetően, ahol az elmúlt évtizedek a dezintegrált vízgazdálkodás példáját adták.

* PhD, DSc, Prof., az UNESCO-IHE korábbi rektora, Institute of Advanced Studies Kőszeg (iASK) kutatási igazgatója, a Víz Világtanács (WWC) kormányzója